

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Gdańsku

LGD –4101-023-03/2012

P/12/094

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Gdańsku

ul. Wały Jagiellońskie 36, 80-853 Gdańsk

T +48 58 768 36 00, F +48 58 768 36 05

lgd@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/12/094 Profilaktyka narkomanii w szkołach
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Gdańsku
Kontroler	Małgorzata Motylow główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 83175 z 28 września 2012 r. (dowód: akta kontroli str. 1-2)
Jednostka kontrolowana	Towarzystwo Profilaktyki Środowiskowej „Mrowisko” w Gdańsku, ul Agrarna 2, 80-298 Gdańsk (dalej: „Towarzystwo”)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Pan Zygmunt Medowski - Przewodniczący Zarządu Głównego TPŚ Mrowisko (dowód: akta kontroli str. 3-6)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia¹ działalność kontrolowanej jednostki w zakresie realizacji zadań publicznych objętych umowami nr 83/P/07 z dnia 2 kwietnia 2007 r., nr 56/P/10 z dnia 4 stycznia 2010 r. oraz nr 21/P/2011 z dnia 3 stycznia 2011 r. oraz rozliczania przez Towarzystwo środków dotacji otrzymanych na wsparcie wykonania tych zadań z budżetu Ministra Zdrowia.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Powyższą ocenę uzasadnia w szczególności fakt zrealizowania zakresu merytorycznego zleconych zadań. Środki z dotacji celowych otrzymanych na wsparcie realizacji zadań w łącznej wysokości 338.774 zł zostały wydatkowane w całości zgodnie z przeznaczeniem, przy zachowaniu zasad określonych w postanowieniach zawartych umów. Przedkładane do Krajowego Biura do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii (dalej: „KBPN”) sprawozdania z realizacji zadań zostały przekazane w terminach określonych w umowach, a dane w nich zawarte były zgodne ze stanem faktycznym i ewidencją księgową.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

Towarzystwo zostało utworzone i działa na podstawie Statutu uchwalonego 18 października 1993 r., a celem jego działalności jest realizacja zadań publicznych wymienionych w art. 5 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii². W roku 2009 Towarzystwo uzyskało status Organizacji Pożytku Publicznego.

W okresie objętym kontrolą Towarzystwo prowadziło pięć ośrodków profilaktyki środowiskowej – trzy w Gdyni i dwa w Gdańsku. Główne obszary działalności Towarzystwa koncentrowały się wokół pracy z dziećmi i młodzieżą w zakresie profilaktyki i terapii uzależnień, a także promocji zdrowia oraz organizacji aktywności pozaszkolnej. (dowód: akta kontroli str. 7-21)

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

² t. Dz.U. z 2012 r., poz. 124

1. Realizacja umowy nr 83/P/07 na wykonanie zadania pn. „Program profilaktyczny dla osób zagrożonych narkomanią oraz eksperymentujących z narkotykami”

Opis stanu
faktycznego

Na mocy umowy nr 83/P/07 zawartej 2 kwietnia 2007 r. pomiędzy Ministrem Zdrowia reprezentowanym przez Dyrektora KBPNi Towarzystwem, w wyniku przeprowadzonego postępowania konkursowego o wsparcie realizacji zadania publicznego w ramach Krajowego Programu Przeciwdziałania Narkomanii, Towarzystwo zobowiązało się do realizacji zadania pn. „Program profilaktyczny dla osób zagrożonych narkomanią oraz eksperymentujących z narkotykami” (dalej: „Program 1”). Zakres przedmiotowy Programu 1, zgodnie z preliminarzem stanowiącym załącznik nr 1 do umowy, obejmował realizację programów profilaktycznych dla osób zagrożonych narkomanią oraz eksperymentujących z narkotykami. Program 1 realizowany był przez cztery ośrodki. Zakres merytoryczny zadań dotyczył prowadzenia zajęć socjoterapeutycznych, warsztatów, poradnictwa rodzinnego oraz działań środowiskowych. Termin realizacji Programu 1 ustalono w umowie od 2.04.2007 r. do 31.12.2007 r. Na jego realizację Towarzystwo otrzymało dotację z budżetu Ministra Zdrowia w łącznej kwocie 120.000 zł, z tego - wg preliminarza zadania - poszczególnym ośrodkom przyznano następujące kwoty:

1. Ośrodek Profilaktyki Środowiskowej i Świetlica Socjoterapeutyczna w Gdyni, ul. Opata Hackiego – 14.040 zł na wynagrodzenie osobowe dla instruktora pedagoga (1 etat); zakres merytoryczny etatu obejmował m.in. prowadzenie zajęć socjoterapeutycznych, warsztatów, poradnictwo rodzinne, działania środowiskowe.
2. Ośrodek Profilaktyki Środowiskowej i Świetlica Socjoterapeutyczna w Gdyni, ul. Plk. Dąbka – 21.060 zł na wynagrodzenia osobowe, tj. - 1 etat dla kierownika ośrodka, oraz 1/2 etatu dla instruktora; zakres merytoryczny etatów obejmował prowadzenie zajęć socjoterapeutycznych, warsztatów, poradnictwo rodzinne, działania środowiskowe.
3. Ośrodek Profilaktyki Środowiskowej „Mrowisko-Glanik” w Gdańsku, ul. Fiszer (przeniesiony później na ul. Do Studzienki) – 70.860 zł na wynagrodzenia osobowe, tj. - psycholog i pedagog (2 etaty), oraz 3/4 etatu instruktor, 1/2 etatu koordynacja (zakres merytoryczny tych etatów obejmował prowadzenie zajęć socjoterapeutycznych, warsztatów, poradnictwo rodzinne, działania środowiskowe) oraz 1 etat na obsługę księgową – łącznie na wydatki płacowe 61.290 zł oraz na wydatki rzeczowe 9.570 zł.
4. Ośrodek Profilaktyki Środowiskowej „Mrowisko” w Gdańsku, ul. Grunwaldzka – 14.040 zł na wynagrodzenie osobowe kierownika (1 etat); zakres merytoryczny etatu obejmował m.in. prowadzenie warsztatów, poradnictwo rodzinne, działania środowiskowe.

(dowód: akta kontroli str. 22-28)

Stosownie do zapisów „Zasad polityki rachunkowości” oraz „Zakładowego Planu Kont” w Towarzystwie prowadzona była ewidencja księgowa przychodów środków pochodzących z dotacji na wyodrębnionych do tego celu kontach księgowych zespołu 7 i zespołu 2 oraz dokonywanych wydatków - (konta zespołu 4 – odpowiednie subkonto wydatków dla każdego ośrodka profilaktyki odrębnie), a także na koncie 130-rachunek bankowy, co było zgodne z obowiązkiem określonym w art. 16 ust. 5 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie³ oraz z § 4 ust. 2 zawartej umowy.

(dowód: akta kontroli str. 40-51, 68-106)

³Dz.U. z 2010 r. Nr 234, poz. 1536 ze zm.

Kontrola rzetelności prowadzenia ewidencji księgowej oraz zasadności ponoszenia wydatków obejmująca 100 % przyznanej dotacji dla Ośrodka „Mrowisko-Glanik” (70.860 zł) nie wykazała nieprawidłowości w wydatkach płacowych i rzeczowych (które poniesiono na zakup usług telefonii stacjonarnej i komórkowej, energii elektrycznej i krajowe podróże służbowe). Przeprowadzone badanie dokumentów księgowych (list płac, zewnętrznych dokumentów księgowych) potwierdzających poniesienie powyższych wydatków nie wykazało nieprawidłowości w zakresie poprawności formalnej dowodów księgowych oraz ich kontroli bieżącej i dekretacji,

a także co do wiarygodności zapisów księgowych. Wydatki powyższe zostały wykazane w sprawozdaniu z realizacji całości zadania za 2007 r. przedłożonym w KBPN. Zostało ono sporządzone rzetelnie bowiem dane w nim zawarte były zgodne ze stanem faktycznym oraz z danymi ujętymi w ewidencji księgowej. Dotacja została wykorzystana w całości, zgodnie z przeznaczeniem i preliminarzem stanowiącym załącznik nr 1 do umowy, a także w terminie określonym w umowie. (dowód: akta kontroli str. 53-58)

Podstawą do przekazania dotacji w kolejnych miesiącach po zakończonym kwartale było, w myśl § 3 pkt 3 i 4 umowy, złożenie pisemnego rozliczenia merytorycznego i finansowego sporządzonego wg wzorów określonych przez zleceniodawcę na jego stronie internetowej. Towarzystwo spełniło ww. warunek przedkładając KBPN rozliczenia w terminach określonych w § 3 pkt 5 umowy. (dowód: akta kontroli str. 22-26, 120)

W ramach realizacji Programu 1 Towarzystwo podjęło następujące działania:

- informacyjne – polegające na udzielaniu dzieciom, młodzieży oraz ich rodzicom informacji na temat zagrożeń związanych z przyjmowaniem środków psychoaktywnych poprzez rozdawanie materiałów informacyjnych, indywidualne rozmowy i konsultacje, poradnictwo telefoniczne i internetowe oraz spotkania szkolne z młodzieżą oraz rodzicami;
- edukacyjne – polegające na prowadzeniu warsztatów, których tematem była profilaktyka uzależnień oraz promocja zdrowia. Prowadzone metodami aktywnymi zajęcia zachęcały młodzież do refleksji na temat zagrożeń związanych z paleniem papierosów, używaniem alkoholu oraz przyjmowaniem narkotyków;
- w zakresie alternatywnych form organizacji czasu wolnego – organizowanie gier, zabaw, zajęć sportowych, ruchowych i rekreacyjnych. W czasie roku szkolnego zajęcia odbywały się na terenie ośrodków, w okresie wakacji oraz ferii zimowych organizowane były wycieczki i obozy;
- zajęcia socjoterapeutyczne, których celem było usprawnienie funkcjonowania młodzieży w domu rodzinnym, środowisku rówieśniczym oraz w szkole. Zajęcia w większości miały charakter spotkań grupowych, dyskusji, gier, zabaw, dramy. Spotkania „społeczności ośrodka”, na których młodzież uczyła się udzielać sobie wzajemnie informacji zwrotnych, planować wspólne przedsięwzięcia, a także ustalała wszelkie normy i reguły ważne dla funkcjonowania ośrodka;
- rozwojowe – o charakterze warsztatów (plastycznych, kulinarnych, muzycznych, tanecznych, fotograficznych, dziennikarskich, informatycznych itp.). Ponadto w każdej placówce systematycznie udzielano wsparcia w nauce poprzez indywidualne i grupowe konsultacje;
- poradnictwo – główną grupę odbiorców stanowili rodzice i opiekunowie dzieci i młodzieży; porady dotyczyły problemów wychowawczych i rodzinnych. W przypadku dzieci i młodzieży porady dotyczyły relacji rówieśniczych, relacji z rodzicami i rodzeństwem.

Umowa nie zawierała szczegółowych zapisów co do merytorycznego sposobu jej realizacji. Efekty rzeczowe realizacji umowy w rozbiciu na poszczególne placówki przedstawiały się następująco:

Ośrodek w Gdyni przy ul. Opata Hackiego: 45 stałych podopiecznych, 221 incydentalnych odbiorców programu, 1440 godzin realizacji programu.

Ośrodek w Gdyni przy ul. Płk. Dąbka: 50 stałych podopiecznych, 440 incydentalnych odbiorców programu, 2160 godzin realizacji programu.

Ośrodek w Gdańsku przy ul. Grunwaldzkiej: udzielono 681 porad indywidualnych, przeprowadzono warsztaty profilaktyczne, w których łącznie uczestniczyło 372 uczniów, 1440 godzin realizacji programu.

Ośrodek w Gdańsku przy ul. Fiszerka: 45 stałych podopiecznych, 890 incydentalnych odbiorców programu, 3960 godzin realizacji programu.

Osoby zatrudnione przy realizacji Programu 1 posiadały wymagane kwalifikacje zawodowe, tj. - wykształcenie wyższe w zakresie pedagogiki społecznej – opiekuńczej i socjalnej, pedagogiki resocjalizacyjnej, pedagogiki społecznej oraz wykształcenie wyższe na kierunku psychologia. (dowód: akta kontroli str. 22-28, 117)

W ocenie NIK badane zadanie zostało zrealizowane zgodnie z postanowieniami zawartej umowy.

W okresie objętym kontrolą KBPN nie prowadziło kontroli realizacji Programu 1. (dowód: akta kontroli str. 126-134)

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

2. Realizacja umowy nr 56/P/10 na wykonanie zadania pn. „Program profilaktyczny dla osób zagrożonych narkomanią, eksperymentujących z narkotykami”

Opis stanu faktycznego

Na mocy umowy nr 56/P/10 zawartej 4 stycznia 2010 r. pomiędzy Ministrem Zdrowia reprezentowanym przez Dyrektora KBPN i Towarzystwem, w wyniku przeprowadzonego postępowania konkursowego o wsparcie realizacji zadania publicznego w ramach Krajowego Programu Przeciwdziałania Narkomanii, Towarzystwo zobowiązało się do realizacji zadania pn. „Program profilaktyczny dla osób zagrożonych narkomanią, eksperymentujących z narkotykami” (dalej: „Program 2”). Zakres przedmiotowy zadania, zgodnie z preliminarzem stanowiącym załącznik nr 1 do umowy, obejmował realizację programów profilaktycznych dla osób zagrożonych narkomanią oraz eksperymentujących z narkotykami.

Na powyższe zadanie składały się: „Program wczesnej interwencji – Mobilna Poradnia Młodzieżowa Kontakt- Bus” realizowany na terenie gmin Żukowo, Kartusy, Kosakowo, Pruszcz Gdański, Kolbudy oraz program „Zdobycy 2 – program profilaktyczny dla osób zagrożonych narkomanią oraz eksperymentujących z narkotykami”. Program 2 realizowały po dwa ośrodki w Gdańsku i Gdyni. Zakres merytoryczny zadań dotyczył prowadzenia zajęć socjoterapeutycznych, warsztatów, poradnictwa rodzinnego oraz działań środowiskowych. Termin wykonania Programu 2 został ustalony w umowie od 4.01.2010 r. do 31.12.2010 r. Na jego realizację Towarzystwo otrzymało dotację w łącznej kwocie 108.774 zł. Poszczególnym ośrodkom przyznano następujące kwoty:

1. Na realizację programu „Zdobycy 2” łącznie 100.000 zł, z tego:

- Ośrodek w Gdyni przy ul. Opata Hackiego – 19.400 zł na wynagrodzenie osobowe (1/2 etatu) – pedagog; zakres merytoryczny etatu obejmował prowadzenie zajęć socjoterapeutycznych, warsztatów, poradnictwo rodzinne, działania środowiskowe.
- Ośrodek w Gdyni przy ul. Płk. Dąbka – 19.394,77 zł na wynagrodzenie osobowe (1/2 etatu) – pedagog; zakres merytoryczny etatu obejmował prowadzenie zajęć socjoterapeutycznych, warsztatów, poradnictwo rodzinne.
- Ośrodek „Mrowisko-Glanik” w Gdańsku – 41.805,23 zł na wynagrodzenia osobowe, tj.: (1/2 etatu) – pedagog; zakres merytoryczny etatu obejmował prowadzenie zajęć socjoterapeutycznych, warsztatów, poradnictwo rodzinne, działania środowiskowe oraz 1 etat na obsługę księgową.
- Centrum aktywizacji i integracji społecznej „Centrum Reduta” w Gdańsku – 19.400 zł na zakup usług merytorycznych (zajęcia socjoterapeutyczne - 110 godz., prowadzenie warsztatów - 220 godz., poradnictwo rodzinne - 110 godz., działania środowiskowe - 336 godz. – przy stawce 25 zł za 1 godz.).

(dowód: akta kontroli str. 135-139)

2. Na realizację „Programu wczesnej interwencji – Mobilna Poradnia Młodzieżowa Kontakt- Bus” 8.774 zł, z tego na wynagrodzenia osobowe z tytułu umów zlecenia i o dzieło dla instruktora terapii oraz obsługi księgowej – 7.942,43 zł oraz na zakup materiałów – 831,57 zł.

Ewidencję księgową środków z dotacji (przychodów i wydatków) prowadzono tak samo jak przy realizacji Programu 1. (dowód: akta kontroli str. 140-161)

Szczegółowa kontrola rzetelności prowadzenia ewidencji księgowej oraz zasadności ponoszenia wydatków ze środków przyznanej dotacji została przeprowadzona na podstawie próby dobranej w sposób celowy – wg osądu kontrolera. Kontrola, którą objęto wydatki poniesione przez dwa Ośrodki, tj. -w Gdyni, ul. Opata Hackiego (kwota poddana badaniu – 19.400 zł) oraz „Centrum Reduta” w Gdańsku (kwota poddana badaniu – 19.400 zł) nie wykazała nieprawidłowości – dokumenty księgowe były poprawne w zakresie formalnym, kontroli bieżącej i dekretacji. Wydatki powyższe zostały wykazane w sprawozdaniu finansowym z realizacji całości zadania, za 2010 r. przedłożonym w KBPN. Zostało ono sporządzone rzetelnie bowiem dane w nim zawarte były zgodne ze stanem faktycznym oraz z danymi ujętymi w ewidencji księgowej. Dotacja została wykorzystana w całości, zgodnie z przeznaczeniem i preliminarzem stanowiącym załącznik nr 1 do umowy, a także w terminie określonym w umowie. Ustalono ponadto, że wszystkie wymagane rozliczenia (kwartalne i roczne z realizacji całości zadania) zostały przedłożone KBPN w terminach określonych w § 3 pkt 5 umowy.

(dowód: akta kontroli str. 68-106, 120-125, 140-161)

Umowa nie zawierała szczegółowych zapisów co do merytorycznego sposobu jej realizacji. Efekty rzeczowe Programu 2 w rozbiciu na poszczególne placówki przedstawiały się następująco:

1) Program „Zdobycy 2”:

- Ośrodek w Gdyni przy ul. Opata Hackiego: w okresie objętym umową posiadał 33 stałych podopiecznych, 996 incydentalnych odbiorców, zrealizowano 960 godzin programu. Celem głównym programu było zmniejszenie ryzyka uzależnienia wśród młodzieży przejawiającej skłonności do zachowań ryzykownych psychoaktywnych. Działania koncentrowały się na wzmacnianiu umiejętności życiowych beneficjentów programu, dzięki temu mogli rozwiązywać swoje osobiste problemy. Uczestnicy programu pracowali nad następującymi kategoriami: praca nad sobą, zdobytą wiedzą, zaangażowanie w zajęcia, przyjaźnielstwo-

- szacunek do innych, działania na rzecz innych, własna inicjatywa, osiągnięcia szkolne.
- Ośrodek w Gdyni przy ul. Plk. Dąbka: prowadzono zajęcia z 44 stałymi podopiecznymi, ponadto uczestniczyło w nich 717 incydentalnych odbiorców, zrealizowano 960 godzin programu. Objęto pomocą, w tym specjalistyczną opieką terapeutyczną osoby z poważnymi problemami osobistymi, społecznymi, emocjonalnymi i zaburzeniami zachowania. Dążono do poprawy funkcjonowania społecznego adresatów programu (polepszenie funkcjonowania w rolach społecznych na polach dom, szkoła, rówieśnicy, zwiększenie umiejętności interpersonalnych), podjęto działania mające na celu zwiększenie świadomości na temat zagrożeń związanych z zażywaniem środków psychoaktywnych, zwiększenie kompetencji osobistych odbiorców programu w zakresie umiejętności organizowania sobie życia, nauki, zabawy oraz organizacji czasu wolnego.
  - Ośrodek „Mrowisko-Glanik”: prowadzono zajęcia z 39 stałymi podopiecznymi i 181 incydentalnymi odbiorcami programu, zrealizowano 960 godzin. Realizacja zadań programowych obejmowała szeroko rozumianą pomoc psychologiczną na rzecz dzieci i młodzieży zagrożonej narkomanią. Zajęcia prowadzone były w trzech grupach wiekowych: dzieci młodsze (5-9 lat), dzieci w wieku 10-13 lat i młodzież. Przeprowadzono szereg zajęć specjalistycznych: socjoterapeutyczne, warsztaty rozwijające umiejętności psychospołeczne, zajęcia sportowo-rekreacyjne i inne. Uczestnicy mieli możliwość zdobywania wiedzy i umiejętności m.in. w następujących kategoriach: praca nad sobą, zdobytą wiedzą, zaangażowanie w zajęcia, przyjaźnielstwo, szacunek do innych, działania na rzecz innych, własna inicjatywa, osiągnięcia szkolne. Uczestnicy zajęć otrzymali „Paszporty Zdobywcy” za swoją pracę. Prowadzone były spotkania i konsultacje dla rodziców. Prowadzono również działania o charakterze Informacyjno-edukacyjnym, spotkania dla dorosłych i młodzieży dotyczące profilaktyki uzależnień, spotkania dla dzieci i młodzieży dotyczące profilaktyki HIV/AIDS, szeroko rozumianego pojęcia zdrowia i higieny, mechanizmów uzależnienia, praw dziecka, możliwości uzyskania pomocy o charakterze socjoterapeutycznym. Organizowane były spotkania grup socjoterapeutycznych, grup pomocy edukacyjnej, grup rozwoju osobistego, aktywności twórczej oraz warsztaty, dzięki którym biorący w nich udział mieli możliwość zdobywania umiejętności niezbędnych w radzeniu sobie z problemami, m.in. zajęcia z zakresu: wzmacniania pozytywnego obrazu samego siebie, zwiększenia samoświadomości, odreagowania napięć emocjonalnych, budowania udanych relacji z innymi, planowania czasu wolnego.
  - Ośrodek „Centrum Reduta”: posiadał 42 stałych podopiecznych, 526 incydentalnych odbiorców programu, zrealizowano 776 godzin programu. Zorganizowano szereg zajęć dotyczących pracy i działalności w grupie, zajęć pobudzających twórcze myślenie oraz kreatywność podopiecznych. Prowadzono pomoc psychologiczną na rzecz dzieci i młodzieży. Zajęcia prowadzone były w grupach wiekowych: dzieci młodszych (8-12 lat), dzieci w wieku 12-17 lat, a także z młodzieżą. Były to zajęcia o charakterze socjoterapeutycznym, terapeutycznym, warsztaty rozwijające umiejętności psychospołeczne. Prowadzono działania o charakterze: informacyjno-edukacyjnym, spotkania dla dorosłych i młodzieży dotyczące profilaktyki uzależnień, spotkania dla dzieci i młodzieży dotyczące profilaktyki HIV/AIDS, szeroko rozumianego pojęcia zdrowia i higieny, mechanizmów uzależnienia, możliwości uzyskania

pomocy, warsztaty rozwoju osobistego, grupy rozwoju osobistego, grupy aktywności twórczej, warsztaty, dzięki którym biorący w nich udział mieli możliwość zdobywania umiejętności niezbędnych w radzeniu sobie z problemami, wśród nich m.in. zajęcia z zakresu: - wzmacniania pozytywnego obrazu samego siebie, zwiększenia samoświadomości, odreagowania napięć emocjonalnych, budowania poprawnych i satysfakcjonujących relacji z innymi, planowania czasu wolnego, prowadzono poradnictwo rodzinne, konsultacje indywidualne, interwencje kryzysowe prowadzono współpracę ze szkołami, kuratorami, policją i innymi instytucjami zajmującymi się pomocą dziecku i rodzinie.

Osoby zatrudnione przy realizacji powyższych zadań posiadały wymagane kwalifikacje zawodowe, tj.- wykształcenie wyższe w zakresie pedagogiki resocjalizacyjnej oraz wykształcenie wyższe na kierunku psychologia.

2) „Program Wczesnej Interwencji Kontakt-Bus”.

Działania prowadzone w ramach tego projektu obejmowały głównie zajęcia informacyjno-edukacyjne oraz działania z zakresu wczesnej interwencji. Odbiorcami było łącznie 1496 osób. Zrealizowano 25 tzw. Krótkich Programów Profilaktycznych. Wykonano 231 godzin programu. (dowód: akta kontroli str.126 -136)

W okresie objętym kontrolą KBPN nie prowadziło kontroli realizacji Programu 2.

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

Ocena częściowa

Opis stanu
faktycznego

3. Realizacja umowy nr 21/P/2011 na wykonanie zadania pn. „Program profilaktyki selektywnej dla dzieci i młodzieży”

Na mocy umowy nr 21/P/2011 zawartej w dniu 3 stycznia 2011 r. pomiędzy Ministrem Zdrowia reprezentowanym przez Dyrektora KBPN i Towarzystwem, w wyniku przeprowadzonego postępowania konkursowego o wsparcie realizacji zadania publicznego w ramach Krajowego Programu Przeciwdziałania Narkomanii, Towarzystwo zobowiązało się do realizacji zadania pn. „Program profilaktyki selektywnej dla dzieci i młodzieży” (dalej: „Program 3”). Zakres przedmiotowy zadania, zgodnie z preliminarem stanowiącym załącznik nr 1 do umowy, obejmował realizację programu profilaktyki selektywnej dla dzieci i młodzieży w ramach programu „Zdobycy 3”. Powyższy program realizowany był przez trzy ośrodki w Gdyni oraz dwa w Gdańsku. Zakres merytoryczny zadań dotyczył prowadzenia zadań socjoterapeutycznych, warsztatów, poradnictwa rodzinnego oraz działań środowiskowych przez zatrudnionych pedagogów oraz socjoterapeutów. Termin wykonania Programu 3 został ustalony w umowie od 3.01.2011 r. do 31.12.2011 r. Na jego realizację Towarzystwo otrzymało dotację w łącznej kwocie 110.000 zł. Według preliminarza zadania (załącznik nr 1 do umowy) poszczególnym ośrodkom przyznano następujące kwoty:

- Ośrodek „Mrowisko-Glanik” - 14.128,80 zł na wynagrodzenie osobowe pedagoga (1/2 etatu); zakres merytoryczny etatu obejmował prowadzenie zajęć socjoterapeutycznych, warsztatów, poradnictwo rodzinne, działania środowiskowe.
- Ośrodek „Centrum Reduta” - 53.477,64 zł na wynagrodzenia osobowe dla: pedagoga (1 etat); zakres merytoryczny etatu obejmował prowadzenie zajęć socjoterapeutycznych, warsztatów, poradnictwo rodzinne, działania środowiskowe oraz księgową (1 etat).
- Ośrodek w Gdyni przy ul. Opata Hackiego - 14.135,96 zł na wynagrodzenie osobowe pedagoga-socjoterapeuty (1/2 etatu); zakres merytoryczny etatu

obejmował prowadzenie zajęć socjoterapeutycznych, warsztatów, poradnictwo rodzinne, działania środowiskowe.

- Ośrodek w Gdyni przy ul. Plk. Dąbka – 14.128,80 zł na wynagrodzenie osobowe pedagoga(1/2 etatu); zakres merytoryczny etatu obejmował prowadzenie zajęć socjoterapeutycznych, warsztatów, poradnictwo rodzinne.
- Ośrodek w Gdyni przy ul. Nagietkowej - 14.128,80 zł na wynagrodzenie osobowe pedagoga (1/2 etatu); zakres merytoryczny etatu obejmował prowadzenie zajęć socjoterapeutycznych, warsztatów, poradnictwo rodzinne.

(dowód: akta kontroli str.176-189)

Stosownie do zapisów „Zasad polityki rachunkowości” oraz „Zakładowego Planu Kont” w Towarzystwie prowadzona była ewidencja księgowa przychodów środków pochodzących z dotacji na wyodrębnionych do tego celu kontach księgowych zespołu 7 i zespołu 2, a także na koncie 130-rachunek bankowy. W związku ze zmianą dokonaną w 2011 r. ponoszone koszty ewidencjonowano na kontach zespołu 5 (zamiast na kontach zespołu 4)- subkonto wydatków dla każdego ośrodka profilaktyki odrębnie, tj. zgodnie z obowiązkiem określonym w art. 16 ust. 5 ustawy dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie oraz zgodne z § 4 ust. 2 zawartej umowy.(dowód: akta kontroli str.140-161)

Szczegółowa kontrola rzetelności prowadzenia ewidencji księgowej oraz zasadności ponoszenia wydatków ze środków przyznanej dotacji została przeprowadzona na podstawie próby dobranej w sposób celowy wg osądu kontrolera z wydatków poniesionych w trzech ośrodkach, tj. Ośrodku w Gdyni przy ul. Plk. Dąbka (kwota poddana badaniu – 14.128,80 zł), Ośrodku w Gdańsku przy ul. Do Studzienki (kwota poddana badaniu – 14.128,80 zł) oraz w „Centrum Reduta” (kwota poddana badaniu – 10.878,68 zł).

Badanie dokumentów księgowych potwierdzających poniesienie powyższych wydatków w ww. Ośrodkach nie wykazało nieprawidłowości w zakresie poprawności formalnej dowodów księgowych oraz ich kontroli bieżącej i dekretacji, a także co do wiarygodności zapisów księgowych. Wydatki powyższe zostały wykazane w sprawozdaniu finansowym z realizacją zadania, za 2011 r. przedłożonym w KBPN. Zostało ono sporządzone rzetelnie bowiem dane w nim zawarte były zgodne ze stanem faktycznym oraz danymi ujętymi w ewidencji księgowej. Dotacja została wykorzystana w całości, zgodnie z przeznaczeniem i preliminarem stanowiącym załącznik nr 1 do umowy, a także w terminie określonym w umowie. (dowód: akta kontroli str.68-106;140-161)

Towarzystwo przedłożyło do KBPN rozliczenia finansowe oraz merytoryczne (kwartalne i roczne) w terminach określonych w § 3 pkt 5 umowy. (dowód: akta kontroli str. 120-125)

Umowa nie zawierała szczegółowych zapisów co do merytorycznego sposobu jej realizacji. Efekty rzeczowe zrealizowanej umowy w rozbiciu na poszczególne placówki przedstawiały się następująco:

- Ośrodek w Gdyni przy ul. Opata Hackiego posiadał 28 stałych podopiecznych, 355 incydentalnych odbiorców programu, zrealizowano 960 godzin programu. Przeprowadzono warsztaty socjoterapeutyczne, działania środowiskowe, poradnictwo rodzinne. Program zakładał przede wszystkim wzrost umiejętności osobistych i kompetencji odbiorców, a przez to zmniejszenie ryzyka uzależnienia wśród młodzieży przejawiającej skłonności do zachowań ryzykownych. Umacniano sojusze z pracownikami instytucji tworząc specjalną grupę instytucjonalną, która miała za zadanie usprawnić współpracę i osłabić świat przestępczy w dzielnicy. Uczestnicy mieli możliwość zdobywania umiejętności i wiedzy, m.in. w następujących kategoriach: praca nad sobą, zaangażowanie

w zajęcia, przyjacielskość, szacunek do innych, własna inicjatywa, osiągnięcia szkolne.

- Ośrodek w Gdyni przy ul. Plk. Dąbka posiadał 40 stałych podopiecznych, 295 incydentalnych odbiorców programu, zrealizowano 960 godzin programu. Program zakładał przede wszystkim wzrost umiejętności osobistych i kompetencji odbiorców, a przez to zmniejszenie ryzyka uzależnienia wśród młodzieży przejawiającej skłonności do zachowań ryzykownych. Działania koncentrowały się na wzmacnianiu umiejętności życiowych beneficjentów programu, dzięki temu mieli możliwość rozwiązywania swoich osobistych problemów. Odbiorcy programu zostali otoczeni pomocą w celu rozwiązania poważnych problemów życiowych. Poprzez wykorzystywanie strategii alternatyw młodzież mogła angażować się w rozmaite działania, które sprzyjały osobistemu rozwojowi. Mieli możliwość konstruktywnego spędzania czasu wolnego oraz tworzenia pozytywnych więzi społecznych. Zrealizowano działania w ramach programu „Zdobycy 3” dla osób zagrożonych narkomanią oraz eksperymentujących z narkotykami.
- Ośrodek w Gdyni przy ul. Nagietkowej posiadał 43 stałych podopiecznych, 172 incydentalnych odbiorców programu zrealizowano 972 godziny programu. Objęto pomocą osoby z problemami osobistymi, rodzinnymi społecznymi, emocjonalnymi i zaburzeniami zachowania. Zrealizowano Program "Zdobycy 3". Uczestnicy wyznaczyli sobie cele związane z nauką, pracą nad sobą oraz zaangażowaniem w zajęciach. W ciągu kolejnych miesięcy uczestnicy programu realizowali cele w określonych kategoriach, nabywając nowe umiejętności interpersonalne, szkolne, rozwijając wrażliwość na świat ludzi poprzez rozmaite zajęcia warsztatowe, psychoedukacyjne, zabawę, których byli nie tylko odbiorcami, ale też współautorami.
- Ośrodek „Centrum Reduta” posiadał 37 stałych podopiecznych, 120 incydentalnych odbiorców programu, zrealizowano 1920 godzin programu. Programem zostały objęte osoby w wieku od 8 do 21 lat. Uczestnicy programu pochodzili z grupy dotkniętej nawarstwionymi problemami społecznymi: ubóstwem, bezrobociem, uzależnieniami, przemocą. Programem objęto dzieci i młodzież mające trudności z wyrażaniem emocji, nie umiejące radzić sobie ze stresem, nadpobudliwe, o niskiej samoocenie. Realizowano cele programu jakimi były zwiększenie kompetencji osobistych i społecznych uczestników oraz poszerzanie świadomości na temat szkodliwości przyjmowania substancji psychoaktywnych. Realizacja przebiegała w dwóch grupach wiekowych do 13 roku życia i powyżej 13 roku życia. W trakcie prowadzonych warsztatów pokazywano jak w sposób atrakcyjny i wolny od nałogów zorganizować sobie czas wolny. Umożliwiano rozwijanie pasji i zainteresowań oraz poszukiwanie swoich mocnych stron. Uczestników zajęć zachęcano także do aktywnego działania, wspólnej organizacji i udziału w różnych przedsięwzięciach i imprezach. Prowadzono działania wychowawczo- socjalizujące obejmujące pracę nad przestrzeganiem ustalonych norm. Rozwijano umiejętności współpracy w grupie, komunikacji, rozwiązywania konfliktów i radzenia sobie z stresem. Praca nad relacjami interpersonalnymi i wyrażaniem emocji w sposób konstruktywny. Działania terapeutyczne: wykorzystanie elementów metody społeczności terapeutycznej do korygowania destruktwnych wzorców zachowania oraz poszerzania samoświadomości. Udzielano wsparcia osobom w kryzysie, prowadzono terapię pedagogiczną oraz konsultacje dla rodziców.
- Ośrodek „Mrowisko-Glanik” posiadał 47 stałych podopiecznych, 158 incydentalnych odbiorców programu, zrealizowano 960 godzin programu. W roku 2011 oddziaływaniem Ośrodka została objęta grupa dzieci i młodzieży w wieku 5-20 lat, zamieszkująca dzielnicę Gdańsk- Wrzeszcz. Zajęcia

prowadzone były w trzech grupach wiekowych: dzieci młodsze (5-9 lat), dzieci w wieku 10-13 lat i młodzież gimnazjalną i ponadgimnazjalną. Prowadzono zajęcia o charakterze socjoterapeutycznym, terapeutycznym, rozwojowym, informacyjno-edukacyjnym. Cykliczny charakter miały: warsztaty rozwijające umiejętności psychospołeczne, zajęcia plastyczne, zajęcia teatralno - muzyczne i zajęcia kulinarne. Uczestnicy mieli możliwość zdobywania wiedzy i umiejętności m.in. w następujących kategoriach: praca nad sobą, zaangażowanie w zajęcia, przyjaźnielstwo, szacunek do innych, działania na rzecz innych, własna inicjatywa, osiągnięcia szkolne. Uczestnicy zajęć otrzymali „Paszporty Zdobywcy” za swoją pracę. W roku 2011 podstawowe działania podczas realizacji zadania opierały się na trzech płaszczyznach: 1) Działania rekreacyjno-aktywizujące, odkrywanie i poznawanie lokalnej kultury. Udział w życiu kulturalnym miasta Gdańsk. 2) Działania wychowawczo - socjalizujące obejmujące między innymi przestrzeganie norm dotyczących zachowania na zajęciach w Ośrodku m.in. konieczność bezwzględnego przestrzegania zakazu palenia papierosów, picia alkoholu, zażywania narkotyków, umiejętność pracy w grupie, prawidłowych relacji interpersonalnych, rozwiązywania sytuacji trudnych w grupie w sposób konstruktywny. 3) Działania terapeutyczne: poszukiwanie i nauka wykorzystania konstruktywnych form rozwiązywania problemów poprzez spotkania "Forum oraz praca metodą społeczności terapeutycznej". Opis poszczególnych działań: działania o charakterze informacyjno-edukacyjnym, spotkania dla dorosłych i młodzieży dotyczące profilaktyki uzależnień, spotkania dla dzieci i młodzieży dotyczące profilaktyki HIV/AIDS, szeroko rozumianego pojęcia zdrowia i higieny, mechanizmów uzależnienia, praw dziecka itp., możliwość uzyskania pomocy, działania o charakterze socjoterapeutycznym, spotkania społeczności terapeutycznej oraz grupy socjoterapeutycznej, prowadzono warsztaty rozwoju osobistego, grupy aktywności twórczej, warsztaty na temat rozwiązywania problemów, a wśród nich zajęcia z zakresu: wzmacniania pozytywnego obrazu samego siebie, zwiększenia samoświadomości, odreagowania napięć emocjonalnych, budowania udanych relacji z innymi, planowania czasu wolnego, prowadzono poradnictwo rodzinne, porady i konsultacje indywidualne.

(dowód: akta kontroli str.126-136)

Osoby zatrudnione przy realizacji powyższych zadań posiadały wymagane kwalifikacje zawodowe, tj. - wykształcenie wyższe w zakresie pedagogiki oraz pedagogiki resocjalizacyjnej.

Realizacja powyższej umowy była przedmiotem kontroli KBPN przeprowadzonej w dniu 15.09.2011 r. – kontrolą objęto okres od 3.01.2011 r. do 15.09.2011 r., zakres kontroli: realizacja zadań merytorycznych przez Ośrodek Profilaktyki Środowiskowej „Mrowisko-Glanik”. W wyniku tej kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości przy realizacji projektu.(dowód: akta kontroli str. 268-274)

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

IV. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli⁴ kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Gdańsku.

Gdańsk,

21 grudnia 2012 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Gdańsku

Główny specjalista kontroli państwowej
Małgorzata Motylow

.....
Podpis

.....
Podpis

---

⁴Dz.U. z 2012 r., poz. 82 ze zm.